

FORSVARSBYGG

KONKURRANSEGRUNNLAGETS DEL II - ENTREPRISER NS 8406

**Forsvarsbyggs generelle kontraktsbestemmelser for entrepriser etter NS 8406, samt
mal for avtaledokument**

Ovennevnte dokumenter er kun ment som en orientering til tilbyderne, og skal således ikke fylles ut ifm tilbudsinnleveringen.

AVTALEDOKUMENT – ENTREPRISEOPPDRAG ETTER NS 8406

Prosjektets navn:	Vedlikehold murfasader Donjonen Kristiansten festning
Adresse:	7015 Trondheim
Kontraktsnr:	302668
Arkivnr konkurranse:	2023/5097
Arkivnr kontrakt:	2023/xxxx

1 Parter

Byggherre:	Org.nr:	Entreprenør:	Org.nr:
Staten v/Forsvarsdepartementet v/Forsvarsbygg	975950662		
Adresse: Postboks 405, 0103 OSLO		Adresse:	
Representant: Line Hartz-Hanssen		Representant:	
E-post: line.hartz-hanssen@forsvarsbygg.no	Tlf: 91360284	E-post:	Tlf:

2 Om oppdraget

Oppdraget er beskrevet i konkurransegrunnlagets del III A.

3 Regulering av kontraktsforholdet

Oppdraget reguleres av NS 8406 med de endringer og tillegg som følger av punkt 7.

4 Kontraktssum/honorar

Fastpris med regulerbare mengder med kostnadsoverslag på krekskl mva.

Med følgende timepriser for forhåndsgodkjent endrings- eller tilleggsarbeider:

kr..... ekskl. mva for Bas for murere

kr..... ekskl. mva for murer (fagarbeider)

kr..... ekskl. mva for lærling

5 Fremdrift og dagmulkt

Utførelse av oppdraget etter avtale, og slutført innen 30.9.2024, hvis ikke annen dato avtales.

Ev opsjoner kan avtales utført innen sommer 2025.

I tillegg til sluttfristen er følgende frister er dagmulktbelagte:

Levering av FDVU-dokumentasjon; tre uker før overtakelse

6 Signaturer

Avtalen skal signeres elektronisk. Signatur vil fremkomme av egen signaturfil opprettet i Mercellportalen.

Avtaler over kr 100.000 ekskl. mva. skal signeres av både fagteknisk og merkantilt ansvarlig hos Forsvarsbygg, og er først gyldig inngått når begge signaturer foreligger. Forsvarsbygg ved direktør Forsvarsbygg eller direktør anskaffelser kan ensidig godkjenne avtalen ved manglende signatur.

Entreprenøren skal uten ugrunnet opphold varsle Forsvarsbygg etter at han blir eller burde ha blitt oppmerksom på at ikke begge ansvarlige hos Forsvarsbygg har signert. Varselet sendes til anskaffelser@forsvarsbygg.no.

7 Kontraksbestemmelser for avtalen, basert på NS 8406

7.1 Generelle kontraksbestemmelser

Som generelle kontraksbestemmelser gjelder NS 8406 – Forenklet bygg- og anleggskontrakt 2. utgave juli 2009, med de endringer og tillegg som fremkommer nedenfor.

Presiseringer og endringer til NS 8406 er angitt i kronologisk rekkefølge med henvisninger til aktuell bestemmelse i standarden.

Som avtaledokument benyttes Forsvarsbyggs egen blankett. Mal for avtaledokumentet er vedlagt.

7.2 Definisjoner (NS 8406 punkt 2)

Følgende tilføyelse gjøres i NS 8406 punkt 2, definisjon av begrepet «underentreprenør»:

Med underentreprenør menes alle entreprenører i ledd under Entreprenøren, herunder bemanningsforetak og produksjonsbedrifter. Disse sidestilles med underentreprenører, og anses som en del av leverandørkjeden.

7.3 Sikkerhetsstillelse (NS 8406 punkt 8)

Til første ledd: Entreprenøren plikter ikke å stille sikkerhet når kontraktssummen er mindre enn NOK 1000.000,-.

Entreprenørens sikkerhetsstillelse dokumenteres ved utfyllelse av Vedlegg 1 Garantierklæring.

Til annet ledd: Byggherren stiller ikke sikkerhet.

7.4 Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre (NS 8406 punkt 19.3)

Til siste ledd: Byggherren stiller ikke sikkerhet.

7.5 Indeksregulering. Endring av offentlige gebyrer og avgifter (NS 8406 punkt 23.1)

Til første ledd: Indeksregulering skjer med basis i statistisk sentralbyrås indeks "boligblokk, i alt".

7.6 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8406 punkt 13)

Entreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Byggherren kan bare nekte å gi samtykke dersom han har saklig grunn. Ved bytte av personell kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, på tross av at byggherren har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på NOK 10.000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Dagmulkt påløper uansett ikke der byggherren har unnlatt å påberope seg kontraksbrudd uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med personsiftet.

Samlet dagmulktsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt NOK 300.000. Dagmulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt etter andre bestemmelser.

7.7 Lover, offentlige forskrifter og vedtak (NS 8406 punkt 13.1)

7.7.1 Forholdet til plan- og bygningsloven:

Entreprenøren skal ha ansvarsrett for den oppgaven og den del av tiltaket kontrakten omfatter i tiltaksklassen som prosjektet/tiltaket krever. Entreprenøren plikter å bidra til at erklæring om ansvarsrett blir sendt så snart som mulig etter at kontrakten er inngått. Manglende ansvarsrett betraktes som et vesentlig mislighold.

7.7.2 HMS:

Entreprenøren plikter å ha eller opprette et internkontrollsystem samt ivareta sine plikter mht. helse, miljø og sikkerhet på bygge- og anleggsplassen, iht. kontraktens bestemmelser og de til enhver tid gjeldende lover og regler. Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene dersom han finner det nødvendig.

Byggherren kan kreve dagmulkt NOK 1.500 dersom ovennevnte plikter misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

7.7.3 Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

7.7.4 Pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk entreprenør (merverdiavgifts-registrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom entreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

Ovennevnte krav gjelder kun dersom kontrakten overstiger kr 100.000,- ekskl. mva.

7.8 Etsiske krav

7.8.1 Ansattes rettigheter

7.8.1.1 ILOs kjernekonvensjoner

Entreprenøren skal etterleve følgende grunnleggende krav:

- a) Forbud mot barnarbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjoner nr. 138 og 182): Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter. Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land). Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Dersom det foregår slikt barnarbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.
- b) Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105): Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid. Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
- c) Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111): Det skal ikke forekomme noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.
- d) Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87 og 98): Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt. Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal entreprenøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

7.8.1.2 Krav om lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underentreprenører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje der dette finnes. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

En virksomhet sin interne tariffavtale, såkalt husavtale, eller andre avtaler om lønns- og arbeidsvilkår, er kun bindende i den grad den gir bedre lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av landsdekkende tariff.

Dersom arbeidstaker blir sendt på arbeid utenfor sitt hjemsted, skal arbeidsgiver dekke reisekostnader og sørge for kost og losji i henhold til landsdekkende tariffavtale. Med hjemstedet menes det sted arbeidstaker har nærmest personlig tilknytning til. Ved vurdering av tilknytning skal det legges vesentlig vekt på fast bosted og hvor arbeidstaker har sine familiære bånd. Dersom det er tvilstilfeller angående arbeidstakers reelle hjemsted, har byggherren ensidig rett til å avgjøre dette.

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underentreprenør og innleide skal utbetales til konto i bank.

Entreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underentreprenører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

7.8.2 Oppfølging

Entreprenøren skal påse at ansattes rettigheter i punkt 7.8.1 etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underentreprenører som medvirker til oppfyllelse av kontrakten. På oppfordring fra byggherren skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering, og/eller
- Oppfølgingssamtaler, og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene, og/eller
- Tredjepartssertifisering som SA8000 eller tilsvarende.

Entreprenøren har bevisbyrden for at de varer og materialer som leveres ikke innebærer et brudd på punkt 7.8.1 ovenfor.

7.8.3 Brudd

Brudd på punkt 7.8.1 eller 7.8.2 innebærer mislighold av kontrakten. Ved slikt mislighold plikter entreprenøren å rette de påpekte manglene, uavhengig av kostnadene ved slik retting, innen en tidsfrist som byggherren bestemmer, så lenge fristen ikke er urimelig kort. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten byggherren bestemmer. Byggherren har rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen, tilsvarende ca. to ganger besparelsen for entreprenøren, til det er dokumentert at forholdet er rettet.

Ved manglende utbedring vil det etter byggherrens skjønn kunne påløpe en bot på inntil 10 % av kontraktssummen per mislighold. Likeartede brudd anses som ett mislighold. Vesentlig mislighold av plikter som følger av punkt 7.8.1 eller 7.8.2 kan påberopes som grunnlag for heving, selv om entreprenøren retter forholdet. Dersom misligholdet har skjedd hos underentreprenør, herunder bemanningsselskaper, kan byggherren på samme måte kreve at entreprenøren skifter ut underentreprenøren. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren. Entreprenøren blir videre ansvarlig for det tap som byggherren lider som følge av mangelen. Eventuell erstatning kommer i tillegg til ovennevnte bot.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser som for punkt 7.8.1, 7.8.2 og 7.8.3.

7.8.4 Egenrapportering om lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren skal levere byggherrens skjema for egenrapportering om lønns- og arbeidsvilkår for egen virksomhet og for alle underentreprenører. Skjemaene skal leveres til byggherren så tidlig som mulig, og senest 10 dager før oppstart på byggeplass. Skjemaene er tilgjengelig på <https://forsvarsbygg.no/no/om-oss/for-leverandorer/kontraktsbestemmelser/>.

7.8.5 Korrupsjonsforebygging

Entreprenøren plikter å arbeide for å forhindre korrupsjon i sin virksomhet. Entreprenøren må kunne vise til at de har iverksatt tiltak eller har systemer som skal forebygge korrupsjon og påvirkningshandel. Dette kan være etablering av internkontroll, utarbeidelse av etiske retningslinjer, opprettelse av varslingskanal og lignende, og som minimum går ut på å forebygge korrupsjon og påvirkningshandel.

7.8.6 Ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden

Dette kontraktskravet gjelder for entreprenører som faller inn under virkeområdet til åpenhetsloven, jf. åpenhetsloven § 2.

Entreprenøren skal under hele kontraktsperioden overholde punktene i dette kontraktsvilkåret for å ivareta åpenhetslovens krav til dokumentasjon, og gjennomføring og oppfølging av aktsomhetsvurderinger. Kontraktsvilkårene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv med aktsomhetsvurderinger som metode.

Dersom entreprenøren bruker underentreprenører for å oppfylle denne kontrakt, er entreprenøren forpliktet til å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

7.8.6.1 Retningslinjer og prosedyrer for aktsomhetsvurderinger

For å sikre etterlevelse av kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal entreprenøren senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, ha retningslinjer og prosedyrer på plass for aktsomhetsvurdering.

Det betyr at entreprenøren skal kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, og retter opp skade. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorligst risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først.

Senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, skal entreprenøren ha:

- En eller flere offentlig tilgjengelige retningslinjer for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse om å etterleve kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- En eller flere ansatte på ledelsesnivå som har ansvar for etterlevelse og rapportering om arbeidet med aktsomhetsvurderinger til styret.
- Prosedyrer for formidling og regelmessig oppfølging av retningslinjer og prosedyrer i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- Prosedyrer for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det innebærer å kartlegge og vurdere risiko for brudd på kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2.
- Prosedyrer som beskriver hvilke tiltak entreprenøren vil iverksette for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning og skade på kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2.

Entreprenøren skal kunne vise til offentlig tilgjengelig informasjon om arbeidet med aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette omfatter hvordan risiko for brudd på kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, og eventuell skade i egen virksomhet og i leverandørkjeden, er håndtert.

Dersom entreprenøren har forårsaket, eller medvirket til skade, skal entreprenøren sørge for å rette opp skaden og yte erstatning til skadelidende.

7.8.6.2 Kontraktsoppfølging

Entreprenøren skal sikre at kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, samt 7.8.6.1 etterleves i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dersom entreprenøren blir klar over forhold i strid med punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, samt 7.8.6.1 i leverandørkjeden, skal entreprenøren rapportere dette til byggherren uten ugrunnet opphold.

Byggherren kan kreve at etterlevelse dokumenteres ved hjelp av et eller flere av følgende tiltak:

- Fremvise vedtatte retningslinjer og prosedyrer, jf. punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2,.
- Fremvise en oversikt over produksjonseenheter i leverandørkjeden, inkludert kontaktopplysninger, for utvalgte produkter, og/eller komponenter og/eller råvarer. Byggherren angir hvilke produkter og hvilken del av leverandørkjeden.
- Fremvise gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene.
- Delta i oppfølgingssamtale(r) med byggherren og eventuelt andre relevante interessenter.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 7.8.1.1 og 7.8.1.2, samt 7.8.6.1 hos entreprenøren og i leverandørkjeden.

Kontraktsoppfølgingen kan gjennomføres av byggherren eller av offentlig enhet som byggherren samarbeider med.

Byggherren forbeholder seg retten til å dele revisjonsrapportene med andre offentlige virksomheter, som vil omfattes av taushetsplikten.

7.8.6.3 Sanksjoner

Ved brudd på punkt 7.8.6.1, 7.8.6.2, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder punkt 7.8.3 Brudd.

7.9 Rapporteringsplikt til Brukerdialog Utland

Kontrakt gitt til utenlandsk entreprenør eller underentreprenør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Brukerdialog Utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Entreprenøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at entreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er entreprenørens ansvar og skal betales av ham.

7.10 Krav om bruk av fast ansatte

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minst 80 % av arbeidet utføres av fast ansatte i minst 80 % stilling, uavhengig av om arbeidere er ansatt hos entreprenøren eller eventuelle underentreprenører. Byggherren kan gjøre unntak fra kravet, for eksempel der midlertidig ansatte erstatter fast ansatte som er fraværende i forbindelse med foreldrepermisjon, sykdom eller lignende.

Entreprenøren skal etter kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Ved brudd på overnevnte plikter kan byggherren kreve at forholdet rettes innen rimelig tid.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7.11 Krav om faglærte håndverkere

7.11.1 Plikt til bruk av faglærte

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning, jf. opplæringslova § 3-4a. Med bygg- og anleggsgagnene menes de fag som omfattes av utdanningsprogrammene for bygg- og anleggsteknikk, elektro- og

datateknologi, teknologi- og industrifag samt anleggsgartnerfaget. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier. Det skal være minst én fagarbeider i alle bygg- og anleggsgfag.

Entreprenøren skal etter kontraktsinngåelsen redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Kravet kan oppfylles av entreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

7.11.2 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 1 % av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen, kan vederlaget avkortes med et forholdsmessig prisavslag på inntil 1 % av kontraktssummen.

Ved vesentlig mislighold av pliktene i første og annet avsnitt, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntre, kan byggherren med rimelig varsel stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko eller heve kontrakten.

7.12 Lærlingeklausul

7.12.1 Plikt til bruk av lærling

Lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av entreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstimer utført av en eller flere lærlinger (jf. opplæringslova § 4-1) skal utgjøre minimum 7 % av arbeidede timer i utførende fag på prosjektet regnet frem til overtakelse. Med utførende fag menes de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektro- og datateknologi, teknologi- og industrifag samt anleggsgartnerfaget. Som lærling regnes også lærekandidat, praksisbrevkandidat (jf. opplæringslova § 3-5) og kandidat til fagbrev på jobb.

Kravet kan også oppfylles ved å benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Entreprenøren skal ved oppstart sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Hvis ikke annet er avtalt, skal entreprenøren før oppstart på byggeplass levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontaktinformasjon til denne/disse. Byggherren skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Entreprenøren skal oversende oversikt over antall lærlingetimer i god tid før overtakelsesforretning, jf. NS 8406 punkt 24.1. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Prosentkravene overfor kan fravikes dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, eller i de tilfeller som fremgår av forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9. En beslutning om dette tas i samarbeid mellom entreprenøren og byggherren, men ved uenighet har byggherren ensidig rett til å avgjøre dette. Kravet gjelder heller ikke dersom entreprenøren kan dokumentere at det i rimelig omfang er annonsert etter lærlinger, og at en fylkeskommune eller annen relevant institusjon etter en konkret henvendelse fra entreprenøren, ikke har sett seg i stand til å formidle lærlinger.

7.12.2 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 1 % av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Dersom kravet om 7%, jf. punkt 7.12.1 annet ledd, ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot på 1 % av kontraktssummen. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstimene utført av lærlinger utgjør 6 % eller mer av arbeidstimene på prosjektet. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter kontrakten.

7.13 Innleie av arbeidskraft

Innleie av arbeidskraft er kun lovlig i den utstrekning som fremgår av arbeidsmiljøloven av 17. juni 2005 nr. 62, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Innleide arbeidstakere skal være ansatt med reell stillingsprosent minimum 80 % ved innleie etter arbeidsmiljøloven § 14-12. Dokumentasjon på at vilkårene er oppfylt skal på forespørsel oversendes byggherren.

Der byggherren påpeker brudd på bestemmelsene om innleie hos entreprenøren eller underentreprenøren skal entreprenøren sørge for å rette forholdet innen rimelig tid.

Dersom entreprenøren ikke retter forholdet kan byggherren stanse arbeidene. Alvorlige eller gjentatte tilfeller kan anses som vesentlig mislighold, og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving av kontrakten.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7.14 Bruk av underentreprenør, herunder bemanningsforetak og produksjonsbedrifter (NS 8406 punkt 12)

7.14.1 Generelt (NS 8406 punkt 12)

Bestemmelsen utfylles av følgende tekst:

7.14.1.1 Plikter

Entreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg for utførelse av kontraktarbeider. Byggherren kan samtykke til flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å oppfylle kontrakten.

Entreprenøren skal til enhver tid ha en oversikt om hvem som er underentreprenør og kontaktopplysninger til disse tilgjengelig på byggeplassen.

Alle avtaler om underliggende entrepriseforhold skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen og utførelse ved underentreprise som i dette dokument.

Byggherrens nektelse av å godkjenne entreprenørens valg av underentreprenører eller kontraktsmedhjelpere etter dette punkt gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

7.14.1.2 Sanksjoner

Brudd på ovennevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underentreprenør, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter eller NS 8406 punkt 12, kan byggherren nekte den aktuelle underentreprenøren og dennes ansatte tilgang til byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som for hele punkt 7.14.

7.14.2 Byggherrens inntreden i kontrakter med underentreprenører eller kontraksmedhjelpere (tillegg til NS 8406 punkt 12)

Byggherren har rett til å tre inn i entreprenørens kontrakter med underentreprenører eller kontraksmedhjelpere i de tilfeller hvor entreprenøren vesentlig misligholder nærværende kontrakt eller kontrakten med underentreprenør eller kontraksmedhjelper, stanser sine betalinger, blir insolvent eller går konkurs.

Entreprenøren plikter å sikre byggherren denne rett ved å innta tilsvarende bestemmelser som ivaretar disse rettigheter i kontraktene med underentreprenører eller kontraksmedhjelpere.

7.15 Kontroll og prøving (NS 8406 punkt 14)

7.15.1 Pliktig medlemskap i StartBANK

Entreprenøren skal ved kontraksinngåelse fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK. Registreringsbeviset må ikke være eldre enn ett år.

Entreprenøren skal gi StartBANK fullmakt til å innhente skatte- og avgifts informasjon (SKAV-info) i hele kontraksperioden.

Personell fra virksomhet som ikke er registrert i StartBANK kan nektes adgang til byggeplass.

Punktet gjelder også for underentreprenører.

7.15.2 Skatte- og avgiftforpliktelser

7.15.2.1 Byggherrens rett til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene

Før kontraksinngåelse skal entreprenøren gi byggherren en fullmakt for innhenting av opplysninger om skatt og avgift (OSA), se vedlegg til Del I - Innbydelse. Tilsvarende gjelder for underentreprenør som benyttes for å oppfylle et kvalifikasjonskrav.

Fullmakten gir byggherren rett til, et ubegrenset antall ganger, å innhente taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene som er angitt i fullmakten. De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, gjelder i 4 år fra signering av fullmakten. Fullmakten er generell for Forsvarsbygg, og opprettholdelse av fullmakten er vesentlig for kontraksforholdet.

Fullmakt for innhenting av opplysninger om skatt og avgift (OSA) skal undertegnes av alle underentreprenører så tidlig som mulig, dog minimum 10 dager før oppstart av underentreprenørens arbeid med mindre annet skriftlig avtales med byggherren.

7.15.2.2 Plikt til å etterleve skatte- og avgiftslovgivningen

Entreprenøren skal til enhver tid etterleve Norges skatte- og avgiftslovgivning, herunder levere skattemeldinger og a-meldinger samt betale skatt og avgift i henhold til skatteforvaltningslovens frister. Det samme gjelder underentreprenører.

Byggherren kan under kontraksperioden kreve at Entreprenøren betaler utestående skatt eller avgift uten ugrunnet opphold. Dersom restansene gjelder en underentreprenør kan Byggherren kreve at Entreprenøren sørger for at underentreprenøren betaler det utestående uten ugrunnet opphold.

Brudd på overnevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, eller om nødvendig bytte ut underentreprenør, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Alle avtaler entreprenør inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelse.

7.16 Prøvedrift (tillegg til NS 8406) – ikke relevant for denne kontrakten

Det fremgår av konkurransegrunnlaget del III om det er avtalt prøve driftsperiode for alle (eventuelt noen av) de tekniske bygningsinstallasjonene som entreprenøren leverer.

Dersom prøve drift er avtalt gjelder NS 6450 Idriftsetting og prøve drift av tekniske bygningsinstallasjoner 1. utgave av mars 2016 for prøve driftsperioden. Oppstart av prøve driftsperioden skjer etter overtagelse av kontraktarbeidet, jf. NS 8406 punkt 24.1, så fremt vilkårene i NS 6450 punkt 6.4 er oppfylt fra entreprenørens side.

Som sikkerhet for entreprenørens plikter i prøve driftsperioden kan ikke innestående beløp faktureres før prøve driftsperiodens utløp. Dette er et avvik fra NS 8406 punkt 23.3 femte ledd.

7.17 Dagmulkt

Dagmulkt utgjør 1 promille av kontraktssummen per hverdag, men minimum kr. 1500,-.

7.18 Sikkerhet

Ref. Del III – Oppdraget

Dersom oppdraget innebærer at entreprenøren får tilgang til eller tilvirker skjermingsverdig informasjon, eller får tilgang til et skjermingsverdig objekt eller infrastruktur, plikter entreprenøren å ivareta krav gitt i, eller i medhold av, lov om nasjonal sikkerhet av 1. juni 2018 nr. 24 (sikkerhetsloven) med forskrifter.

Entreprenøren er ansvarlig for å påse at sikkerhetsbestemmelser etterleves i egen virksomhet og hos underentreprenør som medvirker i anskaffelsen. Overtredelse av sikkerhetskrav vil kunne anses som vesentlig mislighold av entreprenørens kontraktsforpliktelser.

Entreprenøren må selv dekke utgifter til å oppfylle krav som følger av sikkerhetsloven med forskrifter, hvis ikke noe annet følger av avtalen, sikkerhetsavtalen eller forskrift (se forskrift om sikkerhetsklarering og annen klarering av 20. desember 2018 (klareringsforskriften) § 31).

Forsvarsbygg har etter sikkerhetsloven § 4-1 annet ledd et ansvar for å påse at entreprenøren har tilstrekkelig risiko- og sikkerhetsforståelse. Det innebærer at Forsvarsbygg som ledd i oppfølgingen av at entreprenøren oppfylder sine kontraktsforpliktelser vil kunne kontrollere at kravet til forsvarlig sikkerhetsnivå er oppfylt. Entreprenøren skal legge til rette for at Forsvarsbygg kan gjennomføre slik kontroll.

7.19 Tvister (NS 8406 punkt 31)

For kontrakter der anleggsstedet er i utlandet, avtales Oslo som vernetting.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

Vedlegg 1

GARANTIERKLÆRING

Garantinummer:

Garantisten	
Navn:	Org.nr:
Adresse:	Tlf:

Entreprenøren	
Navn:	Org.nr:
Adresse:	Tlf:

Garantisten stiller seg herved overfor byggherren - Forsvarsbygg - som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelseer entreprenøren har iht. kontrakt:

Kontraksnummer: _____

Kontrakten gjelder: _____

Garantien gjelder for entreprenørens kontraktsforpliktelseer, herunder morarenter og inndrivelsesomkostninger ved mislighold i utførelsestiden og i reklamasjonstiden. Garantien i utførelsestiden gjelder også entreprenørens ansvar for forsinket fullføring.

Garantien begrenses til

NOK _____, som utgjør 10 % av kontraktssummen, for forhold som påberopes overfor entreprenøren senest ved overtakelsen av kontraksarbeidet.

Garantien reduseres deretter til

NOK _____, som utgjør 3 % av kontraktssummen, for forhold som påberopes overfor entreprenøren i de tre første årene av reklamasjonsperioden.

Garantien i utførelsestiden og i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 10 % av kontraktssummen. I reklamasjonstiden kan garantien samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under enhver omstendighet inntil krav som byggherren har mot entreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelse, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelseer, regnes de tre årene fra siste overtakelseforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og entreprenøren heves.

Twister vedrørende denne garanti behandles ved rettergang for de norske ordinære domstoler.

_____, den _____ 20__

Garantistens underskrift